Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5404 — 5/18 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1903 — ՁՈՐԵԳՇԱԲԹԻ — 28 ՇԱՊԱՆ 1321 — Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5404

درعلیه‌ده‌ غلطه‌ده ﴿ آره‌وك ﴾ غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Քամանցօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱՋԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

20 ՓԱՐԱ 20

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան	140	դրս
» » » » վեցամսեայ	70	»
» » » » եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան	40	Ֆր.
» » » » վեցամսեայ	20	»
Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կ'ընդունուի, դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:	115	

Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Տեղեկացնելու համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՋ ՈՒ ԶԱԽ

ՊՂՏԻԿ ՀԱՆՇԻՒ ՄԸ

Մեխոտի մշակութեան գործնական կերպին նկատմամբ գրուած մէկ քանի յօդուածներ՝ զորս Պ. Իսկիեան հրատարակեց Արեւելքի մէջ, դուռ կը բանան կարգ մը խորհրդածութեանց՝ զորս մասնաւորաբար կ'ուղղենք մեր հրատարակիչ գրասուներուն:

Մեր մտաւորական զարգացման գործին մէջ, այդ հրատարակիչներուն ըրածը ուրիշ բան չէ՝ եթէ ոչ պատրաստութիւնը կարգ մը դասագիրքերու որոնք օգուտ մը չունենալէն զատ վնաս ալ կը պատճառեն յաճախ:

Անշուշտ իրենք կրնան առարկել թէ դասագիրքի հրատարակութիւնը մեր մէջ, հրատարակչութեան ամէնէն չնաշխարհ կերպն է, եւ հետեւաբար իրենք ալ ամէնէն աւելի այդ կերպին է որ կը կուտին: Սար հակառակը չենք պնդեր, նոյն իսկ կ'ընդունինք որ իրաւունք ունենան տարակնանպէս նիւթական տեսակէտով մը զմբռնելու իրենց կատարելիք դերը, եւ իրենց շահուն յարմար երեւցած գործերուն միայն ձեռնարկելու:

Վերջապէս առեւտրական ձեռնարկութիւն մըն է իրենց ըրածը, եւ մարդ չի կրնար ամաթել զիրենք եթէ երբեք չեն ուզեր քիչ մըն ալ գործին բարոյական կողմը բարձրացնելու համար աւելի կամ նուազ կարեւոր զոհողութեանց ենթարկուիլ: Այսինքն քիչ մըն ալ աշխատիլ գրականութեան զարգացման՝ գլուխ կանգնելով գրական հրատարակութեանց եւ անոնց տարածման աշխատելով:

* * *

Ինչ որ չեն մտածեր իրենք, սա է թէ՝ դասագիրքի հրատարակութեան չափ, եւ թերեւս չա՛տ աւելի շահաւոր կերպ մըն ալ ունի հրատարակչութիւնը,—գիտական եւ արուեստական ծանօթութեանց նուիրուած ժողովրդային հասարակներու հրատարակութիւնը:

Մէկ երկու տերունդ առաջ, մեր հրատարակիչները այդ կերպը ընտրած էին իրենց իբր գլխաւոր նպատակ, եւ ինչ որ հրատարակած են այդ մասին՝ ամբողջովին սպառած է հիմա: Ո՞ր հրատարակիչը այսօր պիտի կրնար ըսել թէ պարզ, դիւրամբռնելի եղանակով մը պատրաստուած եւ ժամն գինով մը հրապարակ հանուած այդ կարգի հրատարակութիւններ յուսացուած սպառումը չպիտի գտնեն:

Մեզի օրինակ առնենք Գ. Իսկիեանի յօդուածները, որոնք ծխախոտի մշակութեան ամէնէն գործնական եղանակը ցոյց կու տան, կը նկարագրեն հիւանդութիւնները եւ անոնց դարմանները կը բացատրեն, կը սորվեցնեն լաւագոյն ծխախոտը ունենալու կերպը, եւ տակաւին խել մը բաներ՝ ամէնքն ալ նոյնչափ անհրաժեշտ ծխախոտի մշակութեամբ զբաղողներուն համար:

Այդ յօդուածները, եթէ պզտիկ գիրք մը կազմել ուզուի, հազիւ 80ամ մը ծաւալ պիտի բռնեն, ինչ որ մօտաւորապէս տասը ասկիի ծախք մը կ'ենթադրէ 5000 օրինակի համար: Այդ տեսակ հատոր մը կրնայ մէկ դրուշի հրապարակ հանուիլ եւ սպառիլ մէկ երկու տարուան ընթացքի մը մէջ, նկատի առնելով սա պարագան թէ մի՛ միայն Պոլսոյ մօտակայ քանի մը գաւառներու մէջ, 10,000 էն չատ աւելի թուով Հայեր ծխախոտի մշակութեամբ կը զբաղին: Արդիւնքը սա պիտի ըլլայ որ՝ տասը ասկիի գումար մը, մէկէն մէկուկէս տարուան ժամանակամիջոցի մը մէջ, հեղինակի վարձք, եւ այլն հաշուելով, 46 ասկիի գումար մը պիտի գոյացնէ: Կա՛յ դասագիրք մը որ այս արդիւնքը կարենայ տալ միւսնոյն համեմատութեանց մէջ:

Միւսնոյն բանը նաեւ կարելի է ընել չերամաբուծութեան, հողագործութեան, անասնաբուծութեան, ինչպէս նաեւ բոլոր այն արհեստներուն համար՝ որոնցմով կը զբաղի մեր ժողովուրդը: Արդիւնքը միշտ նոյնչափ չնչաւոր պիտի ըլլայ, եւ նոյնչափ դիւրաւ ձեռք պիտի բերուի:

Ասիկա՝ նիւթական կողմն է դէռ, անդին բարոյական չատ աւելի մեծ օգուտ մը կայ, ուղղակի արհեստաւոր եւ հողագործ ժողովուրդին համար, օգուտ մը՝ որ պարդապէս կրնայ անգնահատելի նկատուիլ: Իրենց անզարգ մտքով փարած կարգ մը նախապաշարմունքներու, որոնք երբեք չեն թողլատրեր իրենց որ արհեստի մէջ յառաջդիմեն, ինչպէս նաեւ թեւադրիչ առաջնորդներէ զուրկ ըլլալով, արհեստաւոր կամ հողագործ անասնասնի բարիք մը պիտի տեսնեն այդ գիրքերուն շնորհիւ, ինչ որ անտեսապէս պիտի բարձրացնէ զիրենք:

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԳԱԻԱՌԻ ԿԵԱՆՔԷՆ

(ԱՆՆԱՆԱՍՈՒՏԻ ՆՕԹԵՐ)

Գաւառացիին առնան վիժումը.— Դեպ ի չաղացք.— Տըն-Տըն քարերը.— Տեղ մը ուր բնութիւնը կը բնակի.— Սկեցնային անոդոտ պատուհաս մը:

Շ. ԳԱՐԱՀԻՍԱՐ, 25 հոկտ.

Աչունը, վժուտ եղանակը գաւառացիներուն համար: Ամբողջ տարին, ընտանիքի մը ամենեսեան կացութիւնը, այս մէկ-երկու ամիսին մէջ կը խորհուի: Աշնան մէջ է որ պէտք է պատրաստուի տարի բոլոր տարուան ընթացքին վառելիքը եւ ուտելիքը,— երկու կենսական մեծ պէտքերը: Նուազեր ամէն կողմ, չուկան՝ թէ տուներու մէջ: Դնուններ չատ կան չուկային երեսը, իսկ տուներու մէջ կիներ, հարսներ, պառաւներ ու աղջիկներ սոթուած, ժրաջանօրէն կ'աշխատին: Դո՞ր չկայ իրենց համար: Ընդհանրապէս պէտք է սակուին, հուսին, ու իրենց որշեալ տեղերը լեցուին: Տուները, մաքրին ալ ոչ նուազ մտահոգութիւն անոնց համար: Զաղացքին եղանակն ալ է. ամէն մարդ ալոն (տարեկան ալիւրը) պատրաստելու վրայ է, իրարու եռուէ կը հասնին ջաղացք: Հացի պէտքը ամէնէն գլխաւորն է, վառելիքը; փայտը նոյնպէս: Առձեւը ձմեռ է. ցուրտը մարդ կը մեռցնէ: Միս ալ պէտք է միջակորեաներուն եւ հարուստներուն համար: Զմեռը, երբ միսը կը սղէ, աւանդական դավուրման պէտք է միսին պակասը զգալի ըլլալ՝ համեմելով կերակուրները: Իլա, ձիւտ փայտի բեռները կը փլչին տուներու առջեւ: Նշներ, կովեր, այծեր ու ոչխարներ, գիրուկ կամ նիհար, կը խնամրին մատգործին դանակին առջեւ: Ու ասոնք՝ ամէնը երջանկացնելու համար ժողովուրդը, ձմեռուան ցուրտ ու բրգին, սառ ու սառնամանիքին մէջ: Աղքատներն ու անկարողներն են միայն որ կարօտով կը նային այս պատրաստութիւններուն: Իրենք պիտի մնան դարձեալ նա՛յն թշուառը, նա՛յն կարօտը, ինչպէս ամառը՝ անմակ ալ ձըմեռը՝ դուցէ աւելի արհաւիրալից վատ թարացումով:

* * *

Պէ՛տք է հետեւիլ տեղական սովորութիւններու: Ամէնէն մեծ մտահոգութիւնն այս աղո՛նը, տարեկան հոգի խնդիրն է: Օր մըն ալ վերջապէս ջաղացքին ձիերը ցորենով բեռցուած, դրսի մարդու բովանդակ լրջութիւնով, ճամբայ կ'ելլեմ հետերնին՝ ջաղացք երթալու եւ քանի մը օր ալ, ջաղացի ժխորէն հեռու, ձորերու ամայութեան մէջ, ցորենով ու ջաղացքով զբաղելու համար:

Երկուշաբթի առաւ մըն է, ամպ սիրուն օրերէն մէկը՝ որ պայծառ բառով կրնայ յատկանշուիլ: Արեւը ծաթած է չատոնց, ու բաւական մըն ալ բարձրաւ: Կառուսէր ընդդիմութիւն մը ի յայտ կու գար իր մէջ: Ու ժպտադէմ, կը խորհէր. «Գուցէ ընտանիքս ցաւ պիտի զգայ զիս պաշտպանած ու ինծի մնաւոր եղած ըլլալուն համար: Եթէ երբեք աւելի ուշադ՛ պատճառեմ անոնց քան թէ գոհունակութիւն» Սակայն մանկամարդ աղջկան պարտաւոր եռանդը հանդարտեցաւ: Շարթի մը անցուց այսպէս, լաւ խորհրդածելու համար իր ընելիքին վրայ, եւ գիտակցօրէն որոճալէ յետոյ խնդրին թեր ու դէմին վրայ, պարտաւորեցաւ իր խոստումը բռնել եւ փոխադարձ այցելութեան երթալ կոմսուհիին: Երկոսով մը դրեց տիկին ու Ֆոնթենէլի, իր ժամանումը իմաց տալով, ու որոշեալ ժամուն մտաւ Ֆոնթենէլ կոմսին ընակարանին մեծ դռնէն ներս:

Այդ ազնուապետական մեծ բնակարանները, ընդարձակ ու հանդիսաւոր, անվիճելի ազդեցութիւն մը ի գործ կը դնեն մարդին վրայ: Օրիորդ Անարիմանն ալ ունեցաւ այդ ապաւորութիւնը, առանձին դանուելով սրահին մէջ, որ թէեւ խիստ հաշակով յարդարուած, այլ չքեղ պերճանք մը կը ցուցադրէր: Մինչեւ այն տանն իր տեսածներուն մէջ ոչինչ կը նմանէր այդ սրահի յարդարումին, որ տարիներէ ի վեր կը ճոխանար անոնց տէրերուն կողմէ գնուած մեծագոյժ կաղասիներով եւ արուեստական թանկագին առարկաներով: Վերջին դարու գործ եղող քանի մը դիմանկարներ դրաւեցին իր ուշադրութիւնը, ու ատոնց մէջ, Լաթուրի մէկ սիրուն ջրանկարը կը ներկայացնէր տրակոնեռու երիտասարդ գնդապետ մը, որ իր ածիլուած դէմքով, մեծ նմանութիւն կ'ընծայէր Արման կոմսին հետ: Լիւսի տարի վրայ կեցած էր ընդարձակ սրահին մէջ, ու աչքերը յառած աղուոր օթոցներուն վրայ, կը հիանար ազատկերդուհերու մարած գոյնով ասոնց մէջ՝ իրենց պատկանած միջավայրերու վանառականութեան գործին, ձայն ունին ատոր մէջ, դե՛ր մը կը խաղան:

Բերել ատանք բաղդատել այս տունը քարերուն հետ, որոնք լրի գեր կը նիկներուն պէս հազիւ կրնան տեղերնուն շարժիլ, ճնշում մը կուտայ սրտիս ու մտքիս: Ու գերազանցապէս յետամնաց, նախնական գործարանաձեւի մը —ջաղացքին,—սպառող հեւքին հանդիսատես ըլլալս կը զգամ, պրկելով, կաչկանդելով իմ մէջս՝ այդ բաղդատականութենէն ծագում առած զուգորդութիւններու անվերջանալի հոսանքը:

Լաւ գիտեմ սակայն քառասն օրէն եռաքի վարժութիւնը: Քիչ քիչ կը խոնարհիմ մտածումներուս բարձրաւանդակներէն ու տակաւ կ'ամփոփուիմ իմ ու նեղկուկ ջաղացքիս մէջս:

Արուեստականը չգտնուած տեղը բնականը մխիթարական է: Բարեբաղդաբար գոնէ՝ նակ թօն մը ունի այդ մասը: Թաւուտ ծառաստանի մը մէջ ընկղմած է ջաղացքը՝ իր ցանուլիկ կաղմուածքով: Շէնք մը՝ զուրկ որ եւ է արուեստ գեղեցկութենէ՝ պարզ չա՛տ պարզ: Քար ու ցեխէ պատեր՝ որոնց վրայ խաչար հարսմիներ (կէր հատ փայտեր՝ որ տանիքներ ծածկելու համար կը գործածուին) կան նեռուած առատապէս համար: Ներսը՝ մէկ ամէն տեղ, դուրս ներս՝ ալիւրի բարակ, նուրբ փոշիովը որ ծածկած է ամէն կողմ: Զաղացպանը, քնաթաթախ, քուրջերու մէջ պլլուած է տանտիրամարդին վրայ, անտարբեր բոլորովին քարերու խրոխտացէն ու անոնց վրայ կապուած հնոցներու դիլ ձայնէն չընկ, չընկ, չընկ: Աղմուկ մը՝ որ ականջ կը խուլցնէ եւ ուրու վարժուիր են մարդիկը: Նախանձելի հանդարտութիւն մը կայ ջաղացպանին դէմքին վրայ. կարծես թէ հանգարտանալ մը, խորունկ լռութեան մէջ, բեւեռեայ, փափուկ անկողիններու վրայ է որ քունն կը քաշէ: Կը դառնան քարերը. կը դառնան, իրենք իրենց գլխուն, հաւատարիմ իրենց պարտականութեան կատարումին մէջ՝ որ մեծ բան մը չէ ինքնին:

ԳԱԳԻԿ ՕՁԱՆԵԱՆ

(Մնացեալը վաղը)

ՏԵՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԾԽԱԽՈՏԻ ՄԵՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԿԵՐՊՈՎ.

Գ.

Մեխոտն ալ այգիի պէս կը սիրէ արեւու ճակատ ու քիչ զուռիվայր արտերը, որոնց հողը պէտք է ըլլայ աւազուտ եւ ուժով. տաք, դեղին, կաւտ հողը ամէնէն աւելի կը սիրէ. ցուրտ, կապոյտ, կաւտ, չոր աւազուտ կամ ճախին տեղերը ամենեւին չեն յարմարիր: Ուժով հող ունեցող արտերը սիրելով, աւելի չատ աղբ կը պահանջէ տկար արտերուն համար: Աղբին տեսակներն ալ չատ զօրաւոր ազդեցութիւն մը կ'ընեն ծխախոտին հոտին, հոտին, գոյնին ու ծանրութեան վրայ. փտած կանանդէղներու աղբը ծխախոտին ուժը կը կորսնցնէ. ոչխարի կամ ձիու աղբը աւելի կ'ուժգոյնէ: Կովու աղբ ընդունող արտերը աւելի լաւ ծխախոտ կ'արտադրեն, որ թէ՛ ծխելու կը յարմարի եւ թէ հոտը ազնիկ կ'ըլլայ: Բայց լաւագոյն է, եթէ երկրագործը կարենայ փտած ոսկորներու, կէրի կտորուանքներու, եղունգներու ու եղջիւրի տաշուքներէ առաջ եկած աղբով պարարտացնել իր արտը. աւելորդ է ըսել թէ այսպիսի խառնուրդէ առաջ եկած աղբին ազդեցութիւնը խիստ զօրաւոր կ'ըլլայ ծխախոտին ամէն յատկութիւններուն վրայ: Ամէն պարագայի մէջ՝ երկրագործին կը մնայ ճանչնալ իր արտին պահանջումը եւ անոր համեմատ հոգ տանիլ:

Ծխախոտին յատկացուելիք արտը աշնան մէջ պէտք է խորունկ մը հերկել, ու եթէ աղբն ալ պէտք ունի արտը, այդ հերկը լմնցնելէ անմիջապէս յետոյ աղբել: Եթէ արտը քիչ մը զառիվայր է, աղբին կէսը արտին գլուխը, մէկ քառորդը մէջտեղէն քիչ մը վեր, ու մնացած մէկ քառորդն ալ մէջտեղէն քիչ մը վար լեցնելու է, առանց տարտղնելու աղբը, արտին վրայ կողովով տեղ տեղ՝ իրարմէ չափաւոր հեռաւորութեամբ: Հերկուած արտը այսպէս աղբապատելէ յետոյ՝ աղբին ուժը ամբողջութեամբ արտին ծծել տալու համար, պէտք է որ երկրագործը արտին մէջ քանի մը տեղեր հաւասար գիծեր բանայ, որպէս զի անձրեւներուն ջուրերը աղբին ուժը առնելով չկարենան փախչիլ արտէն, նոյն գիծերուն մէջէն կանգ առնեն եւ օդը բացուելուն պէս կամաց կամաց հողէն ծծուին:

Ծխախոտի սունկերը արտին մէջ փոխադրելէ 15-20 օր առաջ պէտք է անդամ մըն ալ հերկել, փորել արտը: Նախապէս արտին երեսը լեցուած աղբերը տարտղնելով, հաւասարապէս փռելու է արտը, ու հողը մաքրելով վայրի խոտերէն քարերէն, ծառի արմատներէն, գիծերը քաշելու տրամադիր վիճակի մը մէջ բերելու է:

Արտը փորելու այս երկրորդ կամ երրորդ գործողութիւնը աւարտելէ եռքն ալ գիծերը քաշելու ժամանակը եկած ըլլալով, երկրագործը անմիջապէս բահը ձեռք կ'առնէ ու կը սկսի գծել արտը, քանի որ մէս կողմէ ալ ծխախոտի տունկերն ալ է վիճակի են քաշելու:

Գիծ քաշելու գործողութիւնը ամէն երկրագործի համար միեւնոյնը չէ: Արտին գիծերը քաշելով լմնցնելու հոգէն ազատելու փափաք ունեցող չատ մը երկրագործներ, առանց հաշիւ ընելու գործին մանրամասնութիւնը, կը մտնեն արտին մէջ ու կը սկսին գծել ամբողջ արտը ծայրէ ծայր. երբեք չեն հաւնար կամ չեն ուզեր հաւնիլ թէ իրենց քաշած բոլոր գիծերը սխալ ու անհաշիւ քաշուած են. այսպիսիները երբեք մարկ չեն ըներ երկրորդի մը խրատները: Բայց երբ ժամանակը դայ ու վնասի մը հանդիպին, այն ատեն միայն կը համոզուին թէ սխալ գործ տնտած են:

Վարպետ երկրագործը այսպէս չըներ տակաւին. եթէ արտը զառիվայր չէ, կը բնայ ուզածին պէս քաշել գիծերը, իսկ եթէ զառիվայր է, այն ատեն երկրագործը հոգ կը տանի որ արտին գիծերը ալեկոծ կամ ձախէն աղ քաշուած ըլլան, ու այնպէս ալ կ'ընէ, որպէս զի անձրեւ եկած ժամանակ ջուրը քաշուած գիծերուն մէջէն դիւրութեամբ դէպի վար չհոսի ու ծխախոտի տունկերուն արմատները բոլոր չծծուռ, առնելով տանելով նաեւ արտին ուժը:

Գիծ քաշելու համար՝ ամենէն առաջ արտին գլուխէն սկսելով աջէն ձախ չըլլան մը կ'երկարէ երկրագործը, ու առաջին գիծը այս ուղղութեամբ կը քաշէ. յետոյ, եթէ երկրագործը իր աչքերուն կրնայ վստահիլ, ալ հետզհետէ կը քաշէ միւս գիծերը ու այս գնացքով ամբողջ արտը կը գծէ: Իսկ եթէ կը կասկածի թէ կրնայ ծուռ ու մուռ քաշել գիծերը, այն ատեն դարձեալ նոյն չուանը առաջուան գծէն մէկ կանգուն հեռացնելով այս անգամ ալ դարձեալ բահը ձեռքը քաշուած չուանին մէկ ծայրէն կը սկսի հողին դարձել ու ետ ետ երթալով մէկ թիզ լայնութեամբ, նոյնչափ ալ խորունկութեամբ ուղիղ ու երկայն գիծեր քաշել: Գիծ քաշելու առաջնութիւնը արտին գլուխին ամէնէն բարձր տեղին պէտք է տալ, որպէս զի քաշուած գիծերը հետզհետէ չդոցուին, երբ ուրիշ գիծ մը պիտի քաշուի, տարակոյս չկայ որ արտին վարի կողմէն, հետզհետէ կ'ուրուին գիծերը, երբ երկրագործը բահը ձեռքը չարունակ կը զարնէ գծին մէջէն: Հոգ տանելու է նաեւ որ գիծերը չատ հեռի կամ մօտ չըլլան իրարու. պէտք չէ որ գիծերը մէկ կանգունէն աւելի բացութիւն ունենան իրարմէ: Անշուշտ գծող երկրագործը երբ քիչ մը լայն գծած է արտը, տարակոյս չկայ որ 1300 գիծ դարուն մէկ մը 1000 գծով լեցուցած է, իսկ եթէ քիչ մը նեղ քաշած է, այն ատեն ալ 1500 գծով պէտք է լեցուցած ըլլայ. այս երկու պարագաներուն մէջ ալ կը վնասէ երկրագործը. առաջինին մէջ կը վնասէ 300 գիծ, իսկ երկրորդին մէջ իրաւ է որ կը չափի 200 գիծ; բայց այս չափը վնաս մըն է իրեն համար, քանի որ գիծերը իրարու մօտիկ ըլլալով տունկերը չատ չենն ուժգնվար, այլ տկար կը մնան՝ ու ընդհանուր արտին տպաւորը կը վնասուի: Ծխախոտին արմատը հողին մէջ կէս կանգունէն աւելի տեղ տարածուելով իր կեդրոնէն ուժ կը հաւաքէ. այս պարագային՝ երբ հողին մէջ իր ճամբուն վրայ ուրիշ տունկի մը արմատներուն հանդիպի, որ ան ալ իր հաշուին գործելու եւ ելած կ'ըլլայ բնականաբար, անհամաձայնութիւն մը կը ծագի մէջերնին, ու երկուքն ալ չենն կրնար գտնել հողին մէջ իրենց փնտռածը, այն ատեն ասոր արդիւնքը կ'ըլլայ տկար թողուլ տունկը: Հետեւաբար անհրաժեշտ է որ պահանջուած հեռաւորութիւնը նկատի առնուի երկու գիծերուն մէջտեղ:

ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ԷՍԿԻԵԱՆ

ՄՇՈՑ

Ս. ԿԱՐԱՊԵՏԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

Գանի մը չաբաթ առաջ լսեցինք սա արտաւոիթ լուրը թէ Ս. Կարապետի վարժարէն նպաստը Պարիզարքարանի կողմէ դադրեցուցուած, եւ դրսի չգոյութեան պատճառաւ զոցուած է յիշեալ վարժարանը: Տրտմեցան անոնք որոնք ծանօթ էին վարժարանի կրթական յառաջդիմութեան, եւ աւելի ատոնք որոնք կը հետաքրքրուէին այդ վարժարանով: Կը կարդայինք Արեւելքի մէջ Նարդեան եւ «Բիւզանդիոն»ի մէջ Միաբան, Ուխտաւոր, Սարաբրի եւայլն ծածկանունները տակ գրող երկու կողմանց յօդուածները; սակայն մեր ցաւը լուռ մնալու նպատակն էր տեսնել թէ երկուքէն ո՛րը սասխաստութեան պիտի դիմէր՝ ինքզինքը արդարացնելու համար:

Գանի որ ամէնքս ալ գիտենք թէ այդ երեք չորս ծածկանուն տակ գրողը եկեղեցական մըն է, այդ պատճառաւ կ'արժէ որ մենք ալ ակնարկով մը ծանօթացնենք յարգելի ընթերցողներուն Ս. Կարապետի Վարդապետը եւ Աբեւելեան Նարդիրը, որոնցմէ մէկուն ալեզարդ ծերունական պատիւը եւ միւսին 20-22 տարիներէ հետէ անխոնջ աշխատանքներուն արդիւնքը աղարտուած էին կոնմնակալութիւն թո՛ղ չնկատուի մեր գրածը. ամէն մարդ ազատ է իր գիտցածը արդարապէս յայտնելու: Վարդան վարդապետ, որ աժմ 70ի մօտ տարիք ունի, իր վարդապետական վիճակը առնելէ մինչեւ հիմա—ինչպէս կը վկայուի ինքն աւելի տարիքոտ մարդոցմէ—աշխատած է Ս. Կարապետի շինութեան եւ պայծառութեան. Վարդան վարդապետի շնորհիւն էր որ Վանքը ազատեցաւ մօտ 300 ասկիի պարտքէ. անոր աշխատանքին տրդիւնքն է հիմակուան Ս. Կարապետի Վանքի այդչափ դուռ եւ ոչխար ունենալը, վարժարան ունենալը, որը պահելը, աղքատները կերակրելը:

Այդչափ աշխատութեան իբր վարձ՝ Սարաբրցին եկած է քննադատելու Վարդան Հայրապետի աշխատութիւնը, որ գրեթէ կը պաշտուի Մշոյ հանրութեան կողմէ՝ իր բարեգործութեան ու մաքրակրօնութեան համար: Մենք ալ իբր վկայ իր աշխատութեան՝ կը հերքենք Սարաբրցիի գրածը:

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (66)

ԺՕՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ՎԵՐՋԻՆ ՍԷՐ

Զ.

Ոչ ոք պիտի կրնար բռնադատել Լիւսին՝ իրեն անհաճոյ թուած բաները ընել, նոյն իսկ իր առանձնական կեանքին մէջ: Անանք որ չեն համակերպիր կանանի սովորական պայմաններուն, արտակերպրն էակներ կը համարուին իսկոյն: Թո՛ղ ասոնցմէ ըլլար ինք, եթէ երբեք պիտի կրնար իր ազատութիւնը պահել այդպէս: Կուսանքի ընդդիմութիւն մը ի յայտ կու գար իր մէջ: Ու ժպտադէմ, կը խորհէր. «Գուցէ ընտանիքս ցաւ պիտի զգայ զիս պաշտպանած ու ինծի մնաւոր եղած ըլլալուն համար: Եթէ երբեք աւելի ուշադ՛ պատճառեմ անոնց քան թէ գոհունակութիւն» Սակայն մանկամարդ աղջկան պարտաւոր եռանդը հանդարտեցաւ: Շարթի մը անցուց այսպէս, լաւ խորհրդածելու համար իր ընելիքին վրայ, եւ գիտակցօրէն որոճալէ յետոյ խնդրին թեր ու դէմին վրայ, պարտաւորեցաւ իր խոստումը բռնել եւ փոխադարձ այցելութեան երթալ կոմսուհիին: Երկոսով մը դրեց տիկին ու Ֆոնթենէլի, իր ժամանումը իմաց տալով, ու որոշեալ ժամուն մտաւ Ֆոնթենէլ կոմսին ընակարանին մեծ դռնէն ներս:

Այդ ազնուապետական մեծ բնակարանները, ընդարձակ ու հանդիսաւոր, անվիճելի ազդեցութիւն մը ի գործ կը դնեն մարդին վրայ: Օրիորդ Անարիմանն ալ ունեցաւ այդ ապաւորութիւնը, առանձին դանուելով սրահին մէջ, որ թէեւ խիստ հաշակով յարդարուած, այլ չքեղ պերճանք մը կը ցուցադրէր: Մինչեւ այն ատեն իր տեսածներուն մէջ ոչինչ կը նմանէր այդ սրահի յարդարումին, որ տարիներէ ի վեր կը ճոխանար անոնց տէրերուն կողմէ գնուած մեծագոյժ կաղասիներով եւ արուեստական թանկագին առարկաներով: Վերջին դարու գործ եղող քանի մը դիմանկարներ դրաւեցին իր ուշադրութիւնը, ու ատոնց մէջ, Լաթուրի մէկ սիրուն ջրանկարը կը ներկայացնէր տրակոնեռու երիտասարդ գնդապետ մը, որ իր ածիլուած դէմքով, մեծ նմանութիւն կ'ընծայէր Արման կոմսին հետ: Լիւսի տարի վրայ կեցած էր ընդարձակ սրահին մէջ, ու աչքերը յառած աղուոր օթոցներուն վրայ, կը հիանար ազատկերդուհերու մարած գոյնով ասոնց մէջ՝ իրենց պատկանած միջավայրերու վանառականութեան գործին, ձայն ունին ատոր մէջ, դե՛ր մը կը խաղան:

Բերել ատանք բաղդատել այս տունը քարերուն հետ, որոնք լրի գեր կենիկներուն պէս հազիւ կրնան տեղերնուն շարժիլ, ճնշում մը կուտայ սրտիս ու մտքիս: Ու գերազանցապէս յետամնաց, նախնական գործարանաձեւի մը —ջաղացքին,—սպառող հեւքին հանդիսատես ըլլալս կը զգամ, պրկելով, կաչկանդելով իմ մէջս՝ այդ բաղդատականութենէն ծագում առած զուգորդութիւններու անվերջանալի հոսանքը:

Լաւ գիտեմ սակայն քառասն օրէն եռաքի վարժութիւնը: Քիչ քիչ կը խոնարհիմ մտածումներուս բարձրաւանդակներէն ու տակաւ կ'ամփոփուիմ իմ ու նեղկուկ ջաղացքիս մէջս:

Արուեստականը չգտնուած տեղը բնականը մխիթարական է: Բարեբաղդաբար գոնէ՝ նակ թօն մը ունի այդ մասը: Թաւուտ ծառաստանի մը մէջ ընկղմած է ջաղացքը՝ իր ցանուլիկ կաղմուածքով: Շէնք մը՝ զուրկ որ եւ է արուեստ գեղեցկութենէ՝ պարզ չա՛տ պարզ: Քար ու ցեխէ պատեր՝ որոնց վրայ խաչար հարսմիներ (կէր հատ փայտեր՝ որ տանիքներ ծածկելու համար կը գործածուին) կան նեռուած առատապէս համար: Ներսը՝ մէկ ամէն տեղ, դուրս ներս՝ ալիւրի բարակ, նուրբ փոշիովը որ ծածկած է ամէն կողմ: Զաղացպանը, քնաթաթախ, քուրջերու մէջ պլլուած է տանտիրամարդին վրայ, անտարբեր բոլորովին քարերու խրոխտացէն ու անոնց վրայ կապուած հնոցներու դիլ ձայնէն չընկ, չընկ, չընկ: Աղմուկ մը՝ որ ականջ կը խուլցնէ եւ ուրու վարժուիր են մարդիկը: Նախանձելի հանդարտութիւն մը կայ ջաղացպանին դէմքին վրայ. կարծես թէ հանգարտանալ մը, խորունկ լռութեան մէջ, բեւեռեայ, փափուկ անկողիններու վրայ է որ քունն կը քաշէ: Կը դառնան քարերը. կը դառնան, իրենք իրենց գլխուն, հաւատարիմ իրենց պարտականութեան կատարումին մէջ՝ որ մեծ բան մը չէ ինքնին:

ԳԱԳԻԿ ՕՁԱՆԵԱՆ

(Մնացեալը վաղը)

ՏԵՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԾԽԱԽՈՏԻ ՄԵՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԿԵՐՊՈՎ.

Գ.

Մեխոտն ալ այգիի պէս կը սիրէ արեւու ճակատ ու քիչ զառիվայր արտերը, որոնց հողը պէտք է ըլլայ աւազուտ եւ ուժով. տաք, դեղին, կաւտ հողը ամէնէն աւելի կը սիրէ. ցուրտ, կապոյտ, կաւտ, չոր աւազուտ կամ ճախին տեղերը ամենեւին չեն յարմարիր: Ուժով հող ունեցող արտերը սիրելով, աւելի չատ աղբ կը պահանջէ տկար արտերուն համար: Աղբին տեսակներն ալ չատ զօրաւոր ազդեցութիւն մը կ'ընեն ծխախոտին հոտին, հոտին, գոյնին ու ծանրութեան վրայ. փտած կանանդէղներու աղբը ծխախոտին ուժը կը կորսնցնէ. ոչխարի կամ ձիու աղբը աւելի կ'ուժգոյնէ: Կովու աղբ ընդունող արտերը աւելի լաւ ծխախոտ կ'արտադրեն, որ թէ՛ ծխելու կը յարմարի եւ թէ հոտը ազնիկ կ'ըլլայ: Բայց լաւագոյն է, եթէ երկրագործը կարենայ փտած ոսկորներու, կէրի կտորուանքներու, եղունգներու ու եղջիւրի տաշուքներէ առաջ եկած աղբով պարարտացնել իր արտը. աւելորդ է ըսել թէ այսպիսի խառնուրդէ առաջ եկած աղբին ազդեցութիւնը խիստ զօրաւոր կ'ըլլայ ծխախոտին ամէն յատկութիւններուն վրայ: Ամէն պարագայի մէջ՝ երկրագործին կը մնայ ճանչնալ իր արտին պահանջումը եւ անոր համեմատ հոգ տանիլ:

Ծխախոտին յատկացուելիք արտը աշնան մէջ պէտք է խորունկ մը հերկել, ու եթէ աղբն ալ պէտք ունի արտը, այդ հերկը լմնցնելէ անմիջապէս յետոյ աղբել: Եթէ արտը քիչ մը զառիվայր է, աղբին կէսը արտին գլուխը, մէկ քառորդը մէջտեղէն քիչ մը վեր, ու մնացած մէկ քառորդն ալ մէջտեղէն քիչ մը վար լեցնելու է, առանց տարտղնելու աղբը, արտին վրայ կողովով տեղ տեղ՝ իրարմէ չափաւոր հեռաւորութեամբ: Հերկուած արտը այսպէս աղբապատելէ յետոյ՝ աղբին ուժը ամբողջութեամբ արտին ծծել տալու համար, պէտք է որ երկրագործը արտին մէջ քանի մը տեղեր հաւասար գիծեր բանայ, որպէս զի անձրեւներուն ջուրերը աղբին ուժը առնելով չկարենան փախչիլ արտէն, նոյն գիծերուն մէջէն կանգ առնեն եւ օդը բացուելուն պէս կամաց կամաց հողէն ծծուին:

Ծխախոտի սունկերը արտին մէջ փոխադրելէ 15-20 օր առաջ պէտք է անդամ մըն ալ հերկել, փորել արտը: Նախապէս արտին երեսը լեցուած աղբերը տարտղնելով, հաւասարապէս փռելու է արտը, ու հողը մաքրելով վայրի խոտերէն քարերէն, ծառի արմատներէն, գիծերը քաշելու տրամադիր վիճակի մը մէջ բերելու է:

Արտը փորելու այս երկրորդ կամ երրորդ գործողութիւնը աւարտելէ եռքն ալ գիծերը քաշելու ժամանակը եկած ըլլալով, երկրագործը անմիջապէս բահը ձեռք կ'առնէ ու կը սկսի գծել արտը, քանի որ մէս կողմէ ալ ծխախոտի տունկերն ալ է վիճակի են քաշելու:

Գիծ քաշելու գործողութիւնը ամէն երկրագործի համար միեւնոյնը չ

Տիսկ Տիրամայրի դասեր։ Նրա հաստատությունը Ս. Հոգեհոգի Միաբանությունն է։ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսն ամենայն սրտով աջակցում է նոր հաստատությանը։ Ս. Հոգեհոգի Միաբանությունն ունի 23 տարուց ի վեր գոյություն։ Նրանց մեջ 23ը տարուց ի վեր գոյություն ունի Ս. Հոգեհոգի Միաբանությունը

Նէսիմ պէյ, անցեալ օր, Էնբէրիալ Օթէլը գացեր է՝ Յունաստանի Թագաւորին այցելութիւն տալու։

ՄՈՒՍՈՒԼԻ նախկին կուսակալ Ազիզ փաշա, երէկ, մեռաւ Հէյպէլի կղզիի իր քէօշկին մէջ։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհուրդին անդամ Պէքիր Բեամի պէյ որ Էնկիւրի եւ Գոնիա դացած էր՝ այդ նահանգներուն ելմտական գործառնութիւնները քննելու, կ. Պոլիս ժամանեց. իսկ ելմտական Խորհուրդին անդամ Հասան պէյ, որ նոյն պաշտօնը ունի, տակաւին Գոնիա կը գտնուի։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՌՈՒՍԻՈՅ միջեւ առեւտրական յարաբերութիւնները զարգացնելու համար կազմուած մնայուն յանձնաժողովը հեռաւեալ անձերէ կը բաղկանայ.—Պ. Պ. Ա. Մավրոկորդատօ, Զայքովսքի, Եուկովիչ, Պասմաճեան, Զահարով, Շերայպէրկ, Սիմոնով, Պիրեցքի եւ Բոյտան։

ՌՈՒՍ դեսպանատան Տօճիեց պահականութիւն յայտարարեց Զաքարեաց որ երէկ առաւ Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց Սեվաստոպոլէն։

ՔԱՐԻԻՂԻՆ ԳԻՆԸ նորէն բարձրացաւ՝ Պաթումի մէջ աշխատանքները ընդհատուած ըլլալով։ Երեկուան գինն է թիւթեղայ երկու ամանները 35 դրուշ։

—Բրեմի Մանառ պանդխին տնօրէնը որ Պէրլին գացած էր՝ սէնիքայի մը կազմութեան մասին բանակցելու՝ Ռումանիոյ քարիւղի դրամագլուխի տէրերէն կազմուած երկու պանքներու հետ, ատոնց հետ համաձայնութիւն չկրնալով գոյացնել, մեկներ է Պէրլինէն։ Այդ անձը ամերիկեան սէնիքաներու ներկայացուցիչներուն հետ ալ բանակցութեանց ձեռնարկած է։ Գերմանիոյ մէջ տարեկան ինը միլիոն կնդինար քարիւղ կը սպառի, օրուն մէկուկէս միլիոնը Աւստրիա-Հունգարիայէն կը գնուին եւ 400,000ն ալ Ռումանիայէն։ Ուստի սէնիքայի բանակցութիւնները եթէ յաջողին ալ, դարձեալ Գերմանիոյ քարիւղի սպառումը միայն Ամերիկայի ու Ռուսիոյ քարիւղներովը կարելի է ապահովել։

ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆԱԿԱՆ ԳԻՒՏ ՄԸ.—Շաբաթ օրը Լոնտոնի մէջ, եգիպտական ուսումնարութեանց Ընկերակցութեան գումարումն տեղի, առաջ. Կրնանալ խիստ կարեւոր զեկոյց մը ըրաւ՝ ծանուցանելով որ առաջ. Հունթի հետ միասին եւ Հիպէի մէջ, Գահիրէէն հարիւր քիլոմէթր դէպ ի հարաւ, պղտմէական մուռեյասանէ մը ձեռագիրներ գտեր է՝ պարունակող Քրիստոսի խօսքերը որոնք մինչեւ հիմա ծանօթ չեն։ Այդ ձեռագիրները կը վերաբերին քրիստոնէական թուականին երրորդ դարուն. ամէնքն ալ գրեթէ անաղարտ մնացած են, թէեւ քանի մը նախադասութեանց վերջին մասերը չկան։ Այդ գրութիւնները ծանօթագրութիւն մը ունին յայտարարող թէ կը պարունակեն Քրիստոսի խօսքերը Թովմաս առաքեալին ուղղուած։ Ատոնց հրատարակութիւնը 1904 յունիսին պիտի կատարուի եւ ատուաձայնաններուն համար մեծ վէճ մը առաջ պիտի բերէ՝ վասն զի տարբերութիւններ կան ծանօթ բնագիրներուն հետ բաղդատելով։

ԿՈՒԻԶԻՆԻՒ ՄԱՐԻԶԸ, իտալական պատուիրակ Հանրային պարտքի վարչութեան մէջ, վաղը Կ. Պոլիս կը դառնայ Արեւելեան Ճեպընթացով

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ կուսակալի օգնական Կրէկուար Վակլէրի էֆ. առջի օրը, Կ. Պոլիս ժամանեց։

ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԻ օրէնքին նկատմամբ փոփոխութիւններ ընելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովը աւարտեց իր խորհրդակցութիւնները ու քննութիւնները նոյն օրէնքին ընդհանուր արամադրութեանց նկատմամբ. միայն քանի մը խնդիրներու քննութիւնը մնացած է։

ԳԱՐԱԳԻՕՑԻ ՆՈՐ ԿԱՄՈՒՐՋԸ.—Բ. Դուռը ծովային նախարարութենէն կարգ մը բացատրութիւններ պիտի ուզէ՝ Գարաքէօյի նոր կամուրջին շինութեան ծրագրին քանի մը մասերուն համար։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ Խորհուրդը որոշեց Աղէքսանդրիոյ ժամանումներուն դէմ սահմանուած տասնչինգ օրուան քարանթինան վերցնելով, այսօրուընէ սկսեալ 48 ժամուան քարանթինա սահմանել՝ ապահեւման միջոցներու գործադրութիւնը չարունակելու պայմանով։ Այս միջոցիս քարանթինա սպասող եւ կամ ճամբան գտնուող նաւերը պիտի օգտուին այդ որոշումէն։

—Առողջապահական Խորհուրդը նոյն որոշումը տուաւ նաեւ Իպէնիէրունի եւ Լաթաքիոյ մէջեւ եղած ծովեղերքներուն ժամանումներուն համար։

—Եգիպտոսի մէջ, երկուշաբթի օրը, ժամտասնչէ դէպք ու մահ չէ պատահած։

— Պաղատի Անէն գաւառակին մէջ երեւան ելած քոլէրան անհետացնելու համար բժիշկ ու դեղ ղրկուած եւ առողջապահական միջոցներ ձեռք առնուած են։

— Հակա. 27էն մինչեւ Նոյեմբեր 2 կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 212, որոնց 2ը՝ կեղծմահէ, 2ը՝ կարմրախտէ, 1ը՝ հարսանիքէ, 1ը՝ ծաղկախտէ, 6ը՝ թիֆոյէ, 12ը՝ շնչողական գործարաններու հիւանդութիւններէ եւ միւսները զանազան ախտերէ։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ խորհրդակցութիւններ կը կատարէ քաղաքապետութեան մէջ ծրագրին վրայ, որով կ'առաջարկէ քաղաքէն դուրս մնած մթերանոցներ չմնալ՝ օտար երկիրներէ վաճառականներուն անունով բերուած մեծաքանակ հանքածուխերը, քարիւղները եւ այլ կրգի ապրանքները պահելու համար՝ թեթեւ տուրքի մը փոխարէն։ Տրադէրը կը յարէ թէ առանձ հիմա քաղաքին եւ Թաղերու մէջ կը պահուին, ինչ որ վնասակար է։

ՆՈՐ ՍՐԱԳԻՐ. — Մուսթաֆա էֆ. եւ վաճառական Ա. Ասան, ծրագիր մը մատուցանելով Մեծ-Եպարքոսին, հասոյթի նոր աղբիւր մը ցոյց տուած են իբրեւ անուղղակի տուրք մը, ուրկէ տարեկան անդամ 500,000 ոսկի պիտի գայ եւ յետոյ ամէն հինգ տարին աւելի հասոյթ պիտի արտադրէ։ Խնդրարկուները յարեր են որ գանձման հարիւրին քսանը իրենց յատկացուելու մասին հարկեղած ապահովութեան դիրը երբ տասնան, ցոյց պիտի տան այդ նոր հասոյթին գանձման եղանակը։ Այդ ծրագիրը յանձնուած է ելմտական նախարարութեան։

ՎԱՌԱՆՑԵՆ Կ. Պոլիս ժամանեցին 220 իսլամ գաղթականներ։

ՏԷՄԻՐ ՀԻՍԱՐԻ (Սէլանիկ) շուկային մէջ, անցեալ ուրբաթ գիշեր, հրդեհ ծագելով հարիւր երեք կոտր չէնքեր այրեր են՝ խան, տուն, խանութ եւ այլն։ Հրդեհին ճարակելուն պատճառ եղած է հրշէջ գործիքներու չգոյութիւնը։

ՊԼԷՆԻՒ ծովեղերքէն, երէկ առաւ, մարդու դիակ մը գտնուեցաւ։ Քննութիւն կատարուելով հաստատուեցաւ որ Արնաւուտքէյլի Մէնէքշէ անուն յոյնի մէնն է։ Այդ մարդը, հանրածանօթ գինեմոլ մը, ծովեղերքը պատած տեղն ծովը իյնալով խղդուած էր։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԻ ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՆԻՍՏԸ

Խառն Ժողովը գումարուեցաւ այս առաւօտ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր եւ ատենապետութեամբ Տիգրան էֆ. Եուսուֆեանի։ Ներկայ էին՝ Կրօն. Ժողովէն, Տ. Գրիգորիս, Տ. Վահրամ եւ Տ. Դաւթիթ Սրբազանները, Բաղ. Ժողովէն՝ Տիգրան էֆ. Տէր Ներսէսեան, Մկրտիչ էֆ. Աստուածատուրեան եւ Մ. Հրան էֆ. Սեթեան։

Ժողովը նկատողութեան առաւ Ս. Էջմիածնէն եւ տարբեր տեղերէ հասած գրութիւնները եւ պարտականութեանց վերահասու եղաւ։

*** Պուլկարիոյ առաջնորդական ընտրութեան տեղեկագիրը նկատողութեան առաւ եւ տեսնելով որ ընտրութիւնը օրինական պայմաններով կատարուած է եւ Տ. Ներսէս եպիսկ. Ասլանեան քուէից մեծամասնութեամբ ընտրուած է, հաստատեց այս ընտրութիւնը։ Եւ որովհետեւ Տ. Ներսէս եպիսկ.ի այս ընտրութիւնը արգելք կ'ըլլար Ռումանիոյ հոլովութիւնը ընդունելու, Ռումանիոյ համար ալ հաստատեց հովիւ կարգեց Տ. Վահան վրդ. Յակոբեանը եւ որոշեց Տ. Վահան Վրդ.ի բարւոք պաշտօնավարութեանը համար եպիսկոպոսական վկայական տալ։

*** Գատրգիւղի Թաղ. Խորհուրդի հաշուոյ մասին խնդիր ծագած ըլլալով, Ժողովը պաշտօն յանձնած էր իր անդամներէն Սեթեան Միհրան էֆ.ի հաշուոյ մասին տեղեկութիւններ ստանալ։ Սեթեան էֆ.ի ստացած տեղեկութեանց համաձայն՝ Ժողովը որոշեց վաւերացնել հաշիւները եւ յանձնարարել Տնտես. Խորհուրդին՝ վերադարձնել տուարարները։

*** Ժողովը տեղեկանալով որ Տնտես. Խորհրդոյ անդամներէն՝ Լիմիրեան Համբարձում էֆ.ն գործով մայրաքաղաքէս մեկնած է, անոր տեղ Տէմիրճիպաշեան Խորով էֆ.ն անդամ կարգեց լիցեալ Խորհուրդին։

Ժողովը զբաղեցաւ նաեւ յարաբերական խնդիրներով։

Պալաթու Ս. Հրեշտակապետ եւ կեղեցւոյ ծանախմբութիւնն ըլլալով յառաջիկայ կիրակի, Թաղին քարոզիչը ուսուցիչներցը այս առաւօտ Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ Ս. Պատրիարքին ներկայութեամբ, հրաւիրեցին Ն. Սրբազնութիւնը՝ նոյն առաւօտուն պատարագել յիշեալ եկեղեցին։

—Կրօնական Ժողովը գումարուեցաւ երէկ Պատրիարքարանի մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին եւ ատենապետութեամբ Տ. Գրիգորիս Արքեպսկ.ի։ Ներկայ էին Տ. Վահրամ Արքեպսկ. եւ Փոխանորդ Տ. Դաւթիթ եպիսկ., ինչպէս նաեւ Սանտալճեան եւ Սեթեան աւագ քահանաները։ 1.—Ս. Պատրիարքը կարդաց Կ. Պոլսոյ Մայր եկեղեցւոյ եւ միւս բոլոր եկեղեցեաց Դպրաց Դասերուն համար պատրաստած կանոնագրութիւնը։ Ժողովը գոհութեամբ լսեց եւ անոր վաւերացումը Թաղուց յառաջիկայ նիստին։ 2.—Դուրսպէէնի Թաղ. Խորհուրդը կը տեղեկագրէր թէ իր անդամներէն Հաճի Յարութիւն Ճէլալեան 60ամեայ անձը՝ հակառակ իրեն եղած յորդորանաց՝ բռնութեամբ պսակուեր է 12 տարեկան աղջկան մը հետ, ձեռամբ Տ. Ստեփան քհնյ. Մկրտեանի եւ կը խնդրէր ատոնց պսակին անվաւեր հռչակուիլը։ Ժողովը արժան դատեց սոյն խնդիրը Նիկոմիդիոյ Առաջնորդ Տ. Ստեփաննոս Արքեպ.ի քննութեան յանձնել։ 3.—Տարտանէլի Թաղ. Խորհուրդը կը յայտագրէր թէ կիւրեղեանի մետրոպոլիտն յուզարկաւորութեան մասնակցելու համար հայ հոգեւորականները հրաւէր ստացած ըլլալով, յոյն եկեղեցւոյ մէջ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարած են, եւ հոն գտնուող երկու յոյն մետրոպոլիտներուն հրաւէրին վրայ հայ եկեղեցականները թէեւ եկեղեցական ըստ գեռատներով պիտի հետեւէին թափորին, սակայն հանդիսաւոր եպիսկ.ին կողմէ հրապարակաւ հանուած արգելքին հանդէպ, ցաւօք սրտի մեկնած են եւ այս առթիւ կարեւորը կը խնդրէր։ Ժողովը նկատելով որ այդ քահանաները հանդիսաւոր եպիսկոպոսէն առանց պաշտօնական հրաւէրներու միայն պատասխանեն։ 4.—Կրէէի Տ. Աւետիս քհնյ.ն Եգիպտոսէն կրէէ վերադարձած ըլլալը կը յայտնէր։ Ժողովը որոշեց ղինքը ղրկել Աբէնք՝ տեղւոյն մատրան մէջ քահանայագործելու տեղւոյն Տ. Խորէն քհնյ.ն հրաժարեցուցած ըլլալուն հետեւանօք։ Միւս կողմէ որոշեց փութացնել Զէյթունեան Տ. Մկրտիչ քհնյ.ի երթը ի Կրէէ։—Ժողովը ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ նաեւ ամուսնական այլ եւ այլ խնդիրներով։

—Կրօն. Ժողովոյ երկու ատենապետ Սրբազանները եւ Փոխանորդ Սրբազանը երէկ խորհրդակցութիւն մը կատարեցին Ս. Պատրիարքին հետ, եկեղեցական խնդիրներու վրայ։

—Բարեթող էֆ. Թէլեան անցեալ չորեքշաբթի մեկներ է Երուսաղէմէն, եւ եթէ իր Պոլիս ժամանումը քանի մը օր յապաղի՝ Պէրութ այցելած պիտի ըլլայ, ինչպէս խոստացեր էր այդ քաղաքէն անցած պահուն։

—Պեռարպիայի Թեմին Առաջնորդ Տ. Ներսէս արքեպիսկ. Խիւսալէրեան էջմիածնէն Թիֆլիզ վերադարձեր է՝ անկէ ալ իր պաշտօնատեղին ուղեւորելու համար։

—Տ. Ներսէս եպիսկ. Ասլանեան գիր մը ուղղելով Ռուսոսթոյի առաջն. փոխանորդ Տ. Մաքրէ քահանային՝ ծանուցեր է թէ առաջնորդական փոփոխութիւններ կը կատարուին Ազգ. Վարչութեան կարգադրութեամբ եւ որոշմամբ, եւ ցորչափ իրեն բան մը հաղորդուած չէ տակաւին իր անձին վրայ կատարուած նոր ընտրութեան մասին (իբրեւ Առաջնորդ Պուլկարիոյ) Ռասոսթոյի Գաւառական Ժողովը առանց իրմէ կամ Պատրիարքարանէ հրանդ ստանալու պաշտօն չունի ինքնագլուխ ոեւէ անօրինութիւն ընելու եւ փոխանորդին ալ չի վերաբերիր օրինական ու կանոնական դրութենէն չեղելու։

—Արմաւիրի (Ռուսասան) Հայոց եկեղեցիէն գողութիւն կատարուած ըլլալով, եկատերինոսարի Ղանդարական դատարանը քններ է այս խնդիրը։ Որովհետեւ Արմաւիր Ասարխանի Հայոց առաջնորդութեան կը վերաբերի, հետեւաբար տեղւոյն թեմական կօնսիսորային (Կրօն. Ժողով) փոխանորդագրով դատարանի ներկայացեր է փաստաթանը եւ 800 բուպլի հաւուցում պահանջեր է ամբաստանեալներէն, որոնց՝ փոխանորդը առարկեր է թէ Ասարխանի կօնսիսորիան իրաւունք չունի ինքնուրոյն կերպով դատարան դիմելու իբրեւ պահանջատէր, որովհետեւ անիկա օրինապէս գոյութիւն չունի 1903 յունիս 12ի օրէնքին համեմատ եւ ներքին գործերու նախարարութեան իրաւասութեան տակ է. հետեւաբար նոյն նախարարութեան ներկայացուցիչները պէտք է գան իրենց պահանջները ներկայացնել։ Կա՛մ տա՛ր իրայի փոխանորդը առարկեր է որ յիշուած օրէնքով, եկեղեցւոյ ներքին սեփականութիւնը եւ երեք տեսիսային հողի տարածութեան վրայ գտնուածները եկեղեցւոյ կը վերաբերին. հետեւաբար եկեղեցիին սրբազան անօթներուն տէրն ալ եկեղեցին է։ Դատարանը որոշեր է Ասարխանի Հայոց կոնսիսորան իրաւունք ունի իր պնդման մէջ եւ գոհացում տուեր է եղած պահանջին։

—Բերայի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Ռոսուլմարանի նախկին սաները՝ ի յարգանս լիւսակի իրենց ողբացեալ Տնօրէնին՝ կարապետ էֆ. Գարագաշի, հոգեհանգստեան արարողութիւն մը կատարել պիտի տան, անոր մահուան տարելիցին առթիւ։ Կ.-Պատր. Փոխանորդ Տ. Աւետիս արքեպիսկ. Արփիարեան յառաջիկայ կիրակի առաւօտ ձայնաւոր պատարագ պիտի մատուցանէ Ս. Յովհան Ոսկեբերան եկեղեցւոյն մէջ եւ պիտի նախագահէ հոգեհանգստեան պաշտօնին որ պիտի կատարուի Գարագաշ էֆ.ի համար։

Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՝ Այրի Տիկին Հռիփսիմէ Գ. Հարենց ըստ իր բարի սովորութեան այս անգամ եւս բարեհաճած է տասը օսմ. ոսկի նուիրել Հիւանդանոցիս, իր ողբացեալ ամուսնոյն Դարբիէլ էֆ. Հարենց անուան տօնախմբութեան առթիւ։

(Հոգաբարձութիւն)

ԱՆԳԻՐԸ

Կ'ուզէք վարդավառ ապրիլ եւ վարդերես դաւակ ունենալ, կարդացէք նոր հրատարակուած Անգիր Դպրութիւն Բ. հատորի Ժրդ. տարը, եւ ցնծացէք վասն վարդապետի 25 դրուշ։

Գրատուն Պաղատացեան
Սուլթան-Համամ, թիւ 14

ՏՈՒԹ. Ս. ԹԷՐԶԵԱՆ

Շատ տարիներ յաջողութեամբ բժշկութիւն ըրած եւ մեծ փորձառութիւն ստացած ըլլալով, այս անգամ Իզմիր հաստատուած է։ Կը բնակի Հայոց Թաղին մէջ, մեծ փողոց, թիւ 43 տունը։ Ինամքով կը դարմանէ ամէն տեսակ հիւանդութիւններ եւ կը կատարէ վիրաբուժական ու մանկաբարձական գործողութիւններ։ Ամէն օր ձրիապէս կը դարմանէ աղքատները, ինչպէս նաեւ ուրբաթ կէս օրէ վերջ դիմող բոլոր հիւանդները։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՓՈՆՍՔԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՇԷՐՊՈՒՐ, 17 Նոյեմ.—Իտալիոյ Թագաւորը, անգլիական Վիքթորիա-Էնս-Ալպէրթ զբօսանաւը մտնելու պահուն, իր եւ Թագուհիին անունով իրենց բարեկամական ողջոյնները հեռագրեց Անգլիոյ Թագաւորին եւ Թագուհիին։

ԼՈՆՏՈՆ.— Իտալիոյ Թագաւորը ու Թագուհի, կէս օրէն երեքուկէկ ժամուան քը Ուինսոր ժամանեցին։ Կայարանին մէջ, ընդունուեցան Լուսաւոր Թագաւորին, Ալեքսանդրա Թագուհիին եւ Կալլեսի իշխանին ու իշխանուհիին կողմէ։ Փոխանակուած ողջոյնները շատ սիրալիր էին։ Երկու Թագաւորները եւ երկու Թագուհիները քանի անգամներ իրարու երես համբուրեցին։ Լուսաւոր Թագաւորը նաեւ համբուրեց Լէյնտ Թագուհիին ձեռքը։ Յետոյ Նոցին Վեհափառութիւնները կառքով գացին Ուինսորի դղեակը, ուր ընդունուեցան արքայական գերդաստանին անդամներուն կողմէ։ Ճամբուն երկու կողմերը հաւաքուած ժողովրդեան բառաբար բազմութիւն մը մեծ խանդավառութեամբ ընդունեց արքայական հիւրերը։

ՎԻԵՆՆԱ.—Յունաստանի Թագաւորը, Վիեննայի հելլենական դեսպան Պ. Մանոսի հետ, այսօր փոխադարձ այցելութիւն առաւ արտաքին գործոց նախարար Կոլոխովսքի կոմսին, որուն հետ մէկ ժամէ աւելի տեւակցեցաւ։

ՊՈՒԻՐԷԶ.—Ռումանիոյ Խորհրդարանին նստաշրջանը ամսոյս 18ին պիտի բացուի։

ՏԱՐՄԵԹԱՏ.—Հէսի մեծ դուքսը, Ռուսիոյ կայսրը ու կայսրուհին եւ Սէրկէյ Ալեքսանդրովիչ մեծ դուքսը ու կինը հինգշաբթի օրը Տարմշթատ պիտի ժամանեն՝ ներկայ գտնուելու յուղարկաւորութեանը Էլիզապէթ իշխանուհիին որ առջի օրը մեռաւ Սքիրնէվիչէի մէջ։

ՎԻԵՆՆԱ.— Այսօր կատարուեցաւ Աւստրիոյ Երեսփ. Ժողովին նստաշրջանին բացումը։ Ելմտական նախարարը ներկայացուց 1904ի տարեշրջանին համար ելմտացոյցի ծրագիր մը որ 1,734,771,291 քուրոնի ծախք եւ 1,737,509,991 քուրոնի հասոյթի ցոյց կուտայ, ուրկէ 2,738,700 քուրոն հասոյթի առաւելութիւն մը կայ։ Բաւական նաեւ թէ ելմտական նախարարը, վճարելու համար դրամագլուխները պետական այն փոխառութեանց որոնց պայմանագիրը 1904ին կ'աւարտի պէտք է արտօնուի շրջաբերութեան հանել հարիւրին չորս տոկոսով ռա դեր որոնք անհրաժեշտ են այդ դրամագլուխները վճարելու՝ ելմտացոյցին արամադրութեանց համաձայն։ Այդ նոր շրջաբերութեան քանակութիւնը պէտք է անցայաղ կատարուի՝ 26,663,900 քուրոնի։ Ելմտական նախարարը յայտարարեց թէ հասոյթի այդ փոքր առաւելութիւնը՝ օժանդակ եւ արտասովոր աղբիւրներէ միայն կարելի է ձեռք բերել։ Յետոյ անտեսական անապատ վիճակին վրայ իր կարծիքը յայտնելով ըսաւ թէ այդ կացութիւնը որ ամբողջ Եւրոպայի մէջ կը տիրէ, իր վերջին կէտին հասած է, եւ թէ անտեսական բարւոքում մը յուսալի է, մանաւանդ երբ Հունգարիոյ եւ օտար երկիրներու հետ եղած առեւտրական յարաբերութեանց անորոշ վիճակը անհետանայ։ Ապա նախարարապետ Պ. ֆոն Քէրպէր պարզեց քաղաքական կացութիւնը։ Բացատրեց իր ըրած յայտարարութիւնները պինսորագրութեան օրէնքին վիճարանութեանց առթիւ՝ բանակին միութեանը եւ հաւաքականութեանը մասին։ Գերմանիոյ եւ Ռուսիոյ հետ առեւտրական դաշնադրութեանց վերանորոգմանը մասին կարծիք յայտնեց թէ բարեկամական ու քաղաքական յարաբերութիւնները այժ պիտի տան այդ նպատակով եղած ջանքերուն։ Պ. ֆոն Քէրպէր խօսքը աւարտեց քննադատելով վիճաբանութիւնները խանդարողները որոնց արարքը վատնդ մըն է երկրին համար։ Համոզում յայտնեց թէ բոլոր կուսակցութիւնները որոնք երկրին խաղաղեցումը ամէնէն կարեւոր գործը կը նկատեն, այժ պիտի տան նախարարութեան ջանքերուն՝ գոհացնելու պետութեան նիւթական եւ տնտեսական պահանջումները (Մամիաարութիւններ)։ Ժողովը որոշեց վիճաբանել նախարարապետին յայտարարութեանց վրայ։ Յառաջիկայ նիստը ուրբաթ պիտի կատարուի։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԼՈՆՏՈՆ, 17 Նոյեմ.—Վիքթորիա-Էնս-Ալպէրթ զբօսանաւը, ուրթ զբաւորներու ընկերակցութեամբ, այս առաւօտ Բորթսմութի հասաւ։ Իտալիոյ Թագաւորն ու Թագուհին ընդունուեցան Կալլէսի իշխանին ու իշխանուհիին կողմէ եւ արքայական կառախումբը նստան, Ուինսորը երթալու համար։ Կայարանին մէջ ընդունուեցան Լուսաւոր Թագաւորին ու Ալեքսանդրա Թագուհիին կողմէ։ Յետոյ դղեակ առաջնորդուեցան։ Արքայական ընակարանները չքեղօրէն դրօշազարդուած են։ Իտալիոյ Թագաւորը ու Թագուհին ջերմագին ընդունելութիւն մը գտան. երիկուան տրուած հացկերոյթին մէջ շատ բարեկամական բաժակաճառեր արտասանուեցան։ Իտալիոյ Թագաւորն ու Թագուհին Լոնտոն պիտի այցելեն հինգշաբթի օրը։ Այն սրահը, ուր պիտի տրուի հացկերոյթը, ամբողջովին պիտի զարդարուի իտալական դրօշի գոյն ունեցող օրքիտեներով։

ԲԱՐԻԶ.— Մերակայսը վերսկսաւ վիճաբանիլ Պ. Շոմիէի ծրագրին վրայ։ Պ. Բալէմանաս կարեւոր ճառ մը խօսեցաւ ի նպաստ ազատ ուսուցման, ըսելով թէ հանրապետական կուսակցութիւնը զգուշանալու է որ դէպի հակակրոնական վարդապետութիւնները չնակի։

ԲԼՆԹԱ.—Թիցա կոմսը, պիտի յայտարարէ թէ Իտալիոյ հետ կնքուած առեւտրական դաշնագիրը պիտի երկարաձգուի առժամապէս։ Խափանարար արգելքներ յարուցանող կուսակցութիւնը իր կռուանը կը կորսնցնէ ամէն օր։ Խորհրդարանին կացութիւնը կը բարւոքի։

ԼՈՆՏՈՆ.—Անգլիական լրագիրները ջերմագին խօսքերով կ'ողջունեն Իտալիոյ Թագաւորին ու Թագուհին ժամանումը, յարելով թէ Անգլիոյ սիրալիր համակրութիւնը Ցրանսայի ու Իտալիոյ հետ բարիք մըն է քաղաքակրթութեան եւ խաղաղութեան համար։

ԼՈՆՏՈՆ.—Անգլիական կառավարութիւնը արշաւանք մը կը պատրաստէ Թիպէթի դէմ։

—Անգլիոյ պանքան պիտի բարձրացնէ իր դրամագլուխի պաշտօնական սակը։

ՊՐԻՍԷԼ.—Լէոպոլտ Թագաւորը Ամերիկա պիտի երթայ յառաջիկայ գարնան։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 4 Նոյեմբեր

Օսմ. Գոնսոլիտ Ցեռի Գ.	Ս. Ո.	85	20
Ամէնէն բարձր գին	»	85	20½
Ամէնէն վար գին	»	85	19
Բուժէլիի Ծրկաձուղի գոց.	ֆր.	139	50
Ամէնէն բարձր գին	»	139	50
Ամէնէն վար գին	»	139	—

ԲԱՑՈՒՄ 5 Նոյեմբեր

Օսմ. Գոնսոլիտ Ցեռի Գ.	Ֆ. Գ.	85	19
Բուժէլիի Ծրկաձուղի	ֆր.	135	—
Նիքրէթի Թալրէթ		39	—
Նամանէ		—	—
Ռէտի		—	—
Ասմ. Գասպա		—	—
Ցունական պանքա		426	—
Տէրբոզ		257	—
Նամ. Ընկ.		4	50
Գրանսվէյ բաժնեթուղթ		6	—
» ժուիսանս		1	50
» պարտատուղթ		493	—
Գարտի Գ. Գոլոր		498	—
Գրանսվալ		98	—
Գրէտի Ցոնսիէ Էժիրսէն		265	50
Ավրիոմ		72	—
Ամատորի երկաթուղի բաժնեթուղթ		11	95
« պարտատուղթ	«	511	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԿԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	109	—
Բարիզ » »	ֆր.	22	10
» » » չէք	»	—	—
Գերլին անտեղոս չէք	մարկ	18	78
Վիեննա չէք	ֆիորր.	21	99

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Ֆրանսնոց	Ղրշ.	87	04
Անգլիական ոսկի	»	109	31
Շոլ Էմբէրքիոլ	»	89	30
Բրիսիից	»	51	05
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	29
Մէճիտիէ	»	—	—
Բուպի հնդարամ	Ս. Ո.	3	66

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 17 Նոյեմբեր

Անգլիական Գոնսոլիտ	88	31
Միացեալ պարամ բաց. Ղրշ.	87	—
Միացեալ պարամ գոց.	87	—
Օսմանեան Պանքա	13	87
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	42	50
» Մոնոբոլ	44	50
Գուլիզբական 1888	93	—
Էժիպտիէ Ինտիֆիէ	104	50
Ցօմինիալ	105	—
Թրանսվալ	3	81
Այտին երկաթուղի	14	50
Փոխանակագիր	25	400

ԲԱՐԻԶ, 17 Նոյեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		98	—
Միացեալ պարտատուղթ բաց. Ղրշ.		89	17
Միացեալ պարտատուղթ գոց.	»	88	20
Օսմ. Դեյս. Գասպա	ֆր.	596	—
Օսմանիէ	»	—	—
Բուժէլի երկաթուղի	»	141	25
Օսմ. Մարատոն	»	461	—
Օսմ Ռէտի	»	377	—
Ղրեօնիթիէ Թիւրք 4 %	»	503	—
Գուէտի Լիոնէ	»	1120	—
Իտալական Ռանթ	»	103	95
Սպանիական արտարին	»	90	52
Թրանսվալ	»	98	25
Զէր Լոնտոնի վրայ	»	25	180
Դրամագոց	»	—	—

ՎԻԵՆՆԱ, 17 Նոյեմբեր

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր.	239	60
Բուժէլի երկաթուղի	»	145	50
Օսմ. Ռէտի	»	—	—

ԳԵՐԼԻՆ, 17 Նոյեմբեր

Ռուպլը	ֆր.	—	—
Բուժէլի երկաթուղի	»	145	25
Անատ. երկթ. պարտատուղթ	»	102	90
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 տմս.	»	20	240

ՊՐԻՍԷԼ, 17 Նոյեմբեր

Միացեալ պարտ		97	—
Բուժէլի երկաթուղի		139	50

ԻԼԱՆ

Խագինէի Խասսաի Շահանէ

Խագինէի Խասսաի Շահանէէ միւսանաւ օլունմագ պիրինճի նէվ եէրի տագիդինին 77քիլոսան իպարէթ օլան պէէր լուվալը մէճիտի 20 դր. հիսապլա 84 պուլուզ վէ Իզմիտ սոդանընին մէճիտի 20 դր. հիսապլա պէէր ութիդ եիւզ դրլէսի 50 դր.սա թարիպլէրի էօհմէսինա օլուպ, մահը հալը բուսմինին պէչինճի լարէնպիսի կիւնիւնէ գասար եիւզդէ իւչ թէնգիլի պիլ դապու, թէգարբիւր իսէն ֆիյաթ հասար լայզընսա կէօրիլտիւկի հալտէ, իսալէի գաթիլէլերի իճրա գըլընմաղընսան, իթհամ թալիպ օլանլարընն թէէմինաթ ազէէսինի վէ կա միւթէպէր քէֆալէթնամէի սահաթ օնա գասար Խաղինէի ճէլիլէի միւշարիլէյհամա կէլմէլերի իլան օլունըր։

2 Նիսան 319 2—3

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՅԱՄՆԱՐՈՑԾՔ
396 ՄԵՍ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ԵԱՆԻ ԳԱՐԵՋՐԱՅԱՆ ՎՐՑԻ ՃԱՐԿԸ
(Ձիւր Զարուքեանց գէմ)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ականեր կը պատրաստուին, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Ամենայնը կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէսօրը) ինչպէս

ՀՈՍ. ԿԱՅՍՆ. ՊԱՆՈՒ
ԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԵՎ ԱՆՈՒՇԱՀԱՐՈՒՄՆԵՐԻ
10,000,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԳՈՒՄԱՐՈՎ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԻԱՑՅԱԼ ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋԵՎ ԿՆՔԱԾ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 2, ՀԱՄԱՐ 1920 ԹՎԱԿԱՆԻ ՄԱՅԻՍԻ 26-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 3, ՀԱՄԱՐ 1921 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒՆՎԱՐԻ 5-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 4, ՀԱՄԱՐ 1921 ԹՎԱԿԱՆԻ ՄԱՐՏԻ 15-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 5, ՀԱՄԱՐ 1921 ԹՎԱԿԱՆԻ ՄԱՅԻՍԻ 1-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 6, ՀԱՄԱՐ 1921 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒՆԻՍԻ 10-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 7, ՀԱՄԱՐ 1921 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒԼԻՍԻ 17-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 8, ՀԱՄԱՐ 1921 ԹՎԱԿԱՆԻ ՕԳՈՍՏՈՍԻ 24-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 9, ՀԱՄԱՐ 1921 ԹՎԱԿԱՆԻ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 21-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 10, ՀԱՄԱՐ 1921 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 19-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 11, ՀԱՄԱՐ 1921 ԹՎԱԿԱՆԻ ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 18-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 12, ՀԱՄԱՐ 1921 ԹՎԱԿԱՆԻ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 17-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 1, ՀԱՄԱՐ 1922 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒՆՎԱՐԻ 15-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 2, ՀԱՄԱՐ 1922 ԹՎԱԿԱՆԻ ՓԵՏՐՎԱՐԻ 14-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 3, ՀԱՄԱՐ 1922 ԹՎԱԿԱՆԻ ՄԱՐՏԻ 14-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 4, ՀԱՄԱՐ 1922 ԹՎԱԿԱՆԻ ԱՊՐԻԼԻ 13-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 5, ՀԱՄԱՐ 1922 ԹՎԱԿԱՆԻ ՄԱՅԻՍԻ 12-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 6, ՀԱՄԱՐ 1922 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒՆԻՍԻ 10-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 7, ՀԱՄԱՐ 1922 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒԼԻՍԻ 17-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 8, ՀԱՄԱՐ 1922 ԹՎԱԿԱՆԻ ՕԳՈՍՏՈՍԻ 24-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 9, ՀԱՄԱՐ 1922 ԹՎԱԿԱՆԻ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 21-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 10, ՀԱՄԱՐ 1922 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 19-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 11, ՀԱՄԱՐ 1922 ԹՎԱԿԱՆԻ ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 18-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 12, ՀԱՄԱՐ 1922 ԹՎԱԿԱՆԻ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 17-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 1, ՀԱՄԱՐ 1923 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒՆՎԱՐԻ 15-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 2, ՀԱՄԱՐ 1923 ԹՎԱԿԱՆԻ ՓԵՏՐՎԱՐԻ 14-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 3, ՀԱՄԱՐ 1923 ԹՎԱԿԱՆԻ ՄԱՐՏԻ 14-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 4, ՀԱՄԱՐ 1923 ԹՎԱԿԱՆԻ ԱՊՐԻԼԻ 13-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 5, ՀԱՄԱՐ 1923 ԹՎԱԿԱՆԻ ՄԱՅԻՍԻ 12-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 6, ՀԱՄԱՐ 1923 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒՆԻՍԻ 10-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 7, ՀԱՄԱՐ 1923 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒԼԻՍԻ 17-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 8, ՀԱՄԱՐ 1923 ԹՎԱԿԱՆԻ ՕԳՈՍՏՈՍԻ 24-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 9, ՀԱՄԱՐ 1923 ԹՎԱԿԱՆԻ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 21-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 10, ՀԱՄԱՐ 1923 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 19-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 11, ՀԱՄԱՐ 1923 ԹՎԱԿԱՆԻ ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 18-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 12, ՀԱՄԱՐ 1923 ԹՎԱԿԱՆԻ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 17-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 1, ՀԱՄԱՐ 1924 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒՆՎԱՐԻ 15-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 2, ՀԱՄԱՐ 1924 ԹՎԱԿԱՆԻ ՓԵՏՐՎԱՐԻ 14-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 3, ՀԱՄԱՐ 1924 ԹՎԱԿԱՆԻ ՄԱՐՏԻ 14-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 4, ՀԱՄԱՐ 1924 ԹՎԱԿԱՆԻ ԱՊՐԻԼԻ 13-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 5, ՀԱՄԱՐ 1924 ԹՎԱԿԱՆԻ ՄԱՅԻՍԻ 12-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 6, ՀԱՄԱՐ 1924 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒՆԻՍԻ 10-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 7, ՀԱՄԱՐ 1924 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒԼԻՍԻ 17-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 8, ՀԱՄԱՐ 1924 ԹՎԱԿԱՆԻ ՕԳՈՍՏՈՍԻ 24-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 9, ՀԱՄԱՐ 1924 ԹՎԱԿԱՆԻ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 21-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 10, ՀԱՄԱՐ 1924 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 19-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 11, ՀԱՄԱՐ 1924 ԹՎԱԿԱՆԻ ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 18-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 12, ՀԱՄԱՐ 1924 ԹՎԱԿԱՆԻ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 17-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 1, ՀԱՄԱՐ 1925 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒՆՎԱՐԻ 15-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 2, ՀԱՄԱՐ 1925 ԹՎԱԿԱՆԻ ՓԵՏՐՎԱՐԻ 14-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 3, ՀԱՄԱՐ 1925 ԹՎԱԿԱՆԻ ՄԱՐՏԻ 14-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 4, ՀԱՄԱՐ 1925 ԹՎԱԿԱՆԻ ԱՊՐԻԼԻ 13-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 5, ՀԱՄԱՐ 1925 ԹՎԱԿԱՆԻ ՄԱՅԻՍԻ 12-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 6, ՀԱՄԱՐ 1925 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒՆԻՍԻ 10-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 7, ՀԱՄԱՐ 1925 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒԼԻՍԻ 17-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 8, ՀԱՄԱՐ 1925 ԹՎԱԿԱՆԻ ՕԳՈՍՏՈՍԻ 24-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 9, ՀԱՄԱՐ 1925 ԹՎԱԿԱՆԻ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 21-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 10, ՀԱՄԱՐ 1925 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 19-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 11, ՀԱՄԱՐ 1925 ԹՎԱԿԱՆԻ ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 18-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 12, ՀԱՄԱՐ 1925 ԹՎԱԿԱՆԻ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 17-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 1, ՀԱՄԱՐ 1926 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒՆՎԱՐԻ 15-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 2, ՀԱՄԱՐ 1926 ԹՎԱԿԱՆԻ ՓԵՏՐՎԱՐԻ 14-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 3, ՀԱՄԱՐ 1926 ԹՎԱԿԱՆԻ ՄԱՐՏԻ 14-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 4, ՀԱՄԱՐ 1926 ԹՎԱԿԱՆԻ ԱՊՐԻԼԻ 13-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 5, ՀԱՄԱՐ 1926 ԹՎԱԿԱՆԻ ՄԱՅԻՍԻ 12-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 6, ՀԱՄԱՐ 1926 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒՆԻՍԻ 10-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 7, ՀԱՄԱՐ 1926 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒԼԻՍԻ 17-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 8, ՀԱՄԱՐ 1926 ԹՎԱԿԱՆԻ ՕԳՈՍՏՈՍԻ 24-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 9, ՀԱՄԱՐ 1926 ԹՎԱԿԱՆԻ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 21-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 10, ՀԱՄԱՐ 1926 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 19-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 11, ՀԱՄԱՐ 1926 ԹՎԱԿԱՆԻ ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 18-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 12, ՀԱՄԱՐ 1926 ԹՎԱԿԱՆԻ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 17-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 1, ՀԱՄԱՐ 1927 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒՆՎԱՐԻ 15-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 2, ՀԱՄԱՐ 1927 ԹՎԱԿԱՆԻ ՓԵՏՐՎԱՐԻ 14-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 3, ՀԱՄԱՐ 1927 ԹՎԱԿԱՆԻ ՄԱՐՏԻ 14-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 4, ՀԱՄԱՐ 1927 ԹՎԱԿԱՆԻ ԱՊՐԻԼԻ 13-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 5, ՀԱՄԱՐ 1927 ԹՎԱԿԱՆԻ ՄԱՅԻՍԻ 12-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 6, ՀԱՄԱՐ 1927 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒՆԻՍԻ 10-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 7, ՀԱՄԱՐ 1927 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒԼԻՍԻ 17-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 8, ՀԱՄԱՐ 1927 ԹՎԱԿԱՆԻ ՕԳՈՍՏՈՍԻ 24-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 9, ՀԱՄԱՐ 1927 ԹՎԱԿԱՆԻ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 21-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 10, ՀԱՄԱՐ 1927 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 19-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 11, ՀԱՄԱՐ 1927 ԹՎԱԿԱՆԻ ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 18-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 12, ՀԱՄԱՐ 1927 ԹՎԱԿԱՆԻ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 17-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 1, ՀԱՄԱՐ 1928 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒՆՎԱՐԻ 15-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 2, ՀԱՄԱՐ 1928 ԹՎԱԿԱՆԻ ՓԵՏՐՎԱՐԻ 14-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 3, ՀԱՄԱՐ 1928 ԹՎԱԿԱՆԻ ՄԱՐՏԻ 14-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 4, ՀԱՄԱՐ 1928 ԹՎԱԿԱՆԻ ԱՊՐԻԼԻ 13-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 5, ՀԱՄԱՐ 1928 ԹՎԱԿԱՆԻ ՄԱՅԻՍԻ 12-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 6, ՀԱՄԱՐ 1928 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒՆԻՍԻ 10-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 7, ՀԱՄԱՐ 1928 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒԼԻՍԻ 17-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 8, ՀԱՄԱՐ 1928 ԹՎԱԿԱՆԻ ՕԳՈՍՏՈՍԻ 24-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 9, ՀԱՄԱՐ 1928 ԹՎԱԿԱՆԻ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 21-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 10, ՀԱՄԱՐ 1928 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 19-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 11, ՀԱՄԱՐ 1928 ԹՎԱԿԱՆԻ ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 18-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 12, ՀԱՄԱՐ 1928 ԹՎԱԿԱՆԻ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 17-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 1, ՀԱՄԱՐ 1929 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒՆՎԱՐԻ 15-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 2, ՀԱՄԱՐ 1929 ԹՎԱԿԱՆԻ ՓԵՏՐՎԱՐԻ 14-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 3, ՀԱՄԱՐ 1929 ԹՎԱԿԱՆԻ ՄԱՐՏԻ 14-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 4, ՀԱՄԱՐ 1929 ԹՎԱԿԱՆԻ ԱՊՐԻԼԻ 13-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 5, ՀԱՄԱՐ 1929 ԹՎԱԿԱՆԻ ՄԱՅԻՍԻ 12-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 6, ՀԱՄԱՐ 1929 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒՆԻՍԻ 10-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 7, ՀԱՄԱՐ 1929 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒԼԻՍԻ 17-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 8, ՀԱՄԱՐ 1929 ԹՎԱԿԱՆԻ ՕԳՈՍՏՈՍԻ 24-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 9, ՀԱՄԱՐ 1929 ԹՎԱԿԱՆԻ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 21-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 10, ՀԱՄԱՐ 1929 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 19-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 11, ՀԱՄԱՐ 1929 ԹՎԱԿԱՆԻ ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 18-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 12, ՀԱՄԱՐ 1929 ԹՎԱԿԱՆԻ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 17-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 1, ՀԱՄԱՐ 1930 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒՆՎԱՐԻ 15-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 2, ՀԱՄԱՐ 1930 ԹՎԱԿԱՆԻ ՓԵՏՐՎԱՐԻ 14-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 3, ՀԱՄԱՐ 1930 ԹՎԱԿԱՆԻ ՄԱՐՏԻ 14-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ, ԹԻՎ 4, ՀԱՄԱՐ 1930 ԹՎԱԿԱՆԻ ԱՊՐԻԼԻ 13-ԻՆ ԿՆՔԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՍԱԹԻՎ